

Fórián Szilveszter (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az ártéri üledék mikroműanyag szennyezettsége az Ányási-kanyar mentén

A világ műanyag felhasználása egyre növekszik, mellyel párhuzamosan egyre több műanyag kikerül a környezetbe, így a műanyagszennyezés napjainkra az egyik leglátványosabb globális környezeti problémává vált. A folyókban szállítódó mikroműanyagoknak (≤ 5 mm) többféle formája ismert. A mikroműanyag foszlányok és töredékek nagyobb műanyag tárgyak összetöredésével vagy kopásával keletkeznek. A szálak rendszerint a ruhák mosásával jutnak a szennyvízbe és onnan a folyóvizekbe.

Kutatásunk célja, hogy egy természetesen fejlődő kanyarulat különböző ártéri formáin vizsgáljuk meg az üledék mikroműanyaggal való szennyezettségét, illetve arra a kérdésre is választ szeretnénk kapni, hogy hogyan változik a mikroműanyag mennyisége a mélység függvényében az ártér különböző pontjain.

Az aktív övzátanyon gyűjtött minták medián mikroműanyag tartalma 200 db/kg, de a forma csúcsán, ahol a legintenzívebb a természetes akkumuláció, ott mértük mi is a legtöbb mikroműanyag-szemcsét (398 db/kg). Az ártér/hullámtér részének tekinthető formák közül az övzátónysor (910 db/kg) és a közöttük lévő sarlólaposok szennyezettsége magasabb (medián: 879 db/kg), hasonlóan a kubikgödörből származó mintákéhoz (849 db/kg). A folyóhátról gyűjtött minták szennyezettsége a legalacsonyabb (medián: 220 db/kg) a négy ártéri forma közül.

A vertikális minták esetében a felső 10 cm-es rétegben minden minta esetében mértünk mikroműanyag szennyezettséget, sőt a folyómederhez legközelebbi mintavételi szelvénynél 50 cm-es mélységek. Ezen üledékrétegek mikroműanyag szennyezettsége tág határok között mozog: 80–4800 db/kg.

A mikroműanyag típusa alapján a Tiszán a fő mikroműanyag forrás a folyókba juttatott kezelt vagy kezeletlen szennyvíz. Erre utal a mintákban a mikroszálak és gömbök magas aránya.

Kovalcsik Tamás (Szegedi Tudományegyetem)

A szavazótáborok átrendeződése Budapesten a rendszerváltozástól napjainkig

A fejlett demokráciákat az 1970-es évek előtt rendkívül stabil törésvonalak jellemezték a társadalmakon belül, amelyek nagyrészt leképezték az egyes pártok szavazótáborait is. A posztfordi társadalmi-gazdasági fordulattól kezdve azonban a választói magatartás instabillá vált, így felmerült az igény a meglévő törésvonalak feloldódásának, illetve átrendeződésének vizsgálatára, ugyanis az addig feltárt elkötelezések (*alignment*) megváltoztak, egyrészt maga a társadalmi szerkezet átalakulása, másrészt a pártok ideológiai értelemben vett mozgásai által. A szavazótáborok lokális átrendeződését képes a választási földrajz a mikro-léptékű vizsgálataival térképezni. Magyarországon ez a folyamat a rendszerváltozás óta mehetett végbe, így egy megkésettség jellemzi hazánkat és az egész posztszocialista régiót, amely a folyamatokra is hatással van. Ez alapján a kutatás célja, hogy az egyes pártok szavazótáborainak rendszerváltozás óta történő átrendeződését térképezze fel, és a mögötte lévő társadalmi-gazdasági, illetve földrajzi tényezőket határozza meg a fővárosban, Budapesten. Ehhez a hazai szavazóköri szintű választási eredményeket és a népszámlálási számlálókörzeti társadalmi-gazdasági adatokat használtam fel a minél alacsonyabb léptékű elemzés megvalósításához. Céлом meghatározni azokat a helyi szintű, illetve makro-strukturális tényezőket – elköteleződéseket –, amelyek a választókat egyik vagy másik

politikai táborhoz kötik, valamint azokat a folyamatokat, amelyek ezek megváltoztatására képesek.

Tálas Zsuzsanna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A mentalizáció, az észlelt szülői bánásmód és a kötődés kapcsolata serdülőkorban

A mentalizáció az a mentális folyamat, amely során az egyén implicit és explicit módon jelentést tulajdonít saját és mások tetteinek intencionális mentális állapotok alapján. Kutatásomban serdülők körében vizsgáltam a mentalizáció, az észlelt szülői bánásmód és a kötődés kapcsolatát. A vizsgálati mintát 111, 15 és 18 éves kor közötti serdülő (39 fiú, 72 lány) alkotta. Az adatfelvétel online zajlott. A serdülők alap demográfiai adataik megadása (kor, nem, osztályfok, egy háztartásban élő személyek, testvérek száma) után a Reflektív Funkció kérdőív (RFQ-H), a Szülői bánásmód kérdőív (H-PBI), és a Kötődési stílus kérdőív (ASQ-H) kérdéseire adtak választ 6-és 4-fokú Likert-típusú skálákon. A statisztikai elemzésekhez leíró statisztika mellett T-próbát, Mann-Whitney U-próbát, Wilcoxon-féle előjeles rangpróbát és korrelációt alkalmaztam. Első hipotézisem, miszerint a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód pozitív kapcsolatban áll a kapcsolatokban megélt biztonsággal és a kapcsolatok fontosságával, ezen a mintán az édesanya szerető-törődő bánásmódjára, részben igazolódott. Második hipotézisem, hogy a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód negatív kapcsolatban áll az önérvényesítő vagy ambivalens kötődési mintával, csak tendenciaszerűen igazolódott, nem szignifikáns eredményekkel. Harmadik hipotézisem, hogy a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód pozitív kapcsolatban áll a biztos mentalizációval, szintén az édesanya oldaláról, részben igazolódott. Negyedik hipotézisem alapján a szerető-törődőnek érzékelt szülői bánásmód negatív kapcsolatban áll a bizonytalan mentalizációval, szintén az édesanya oldaláról találtam szignifikáns kapcsolatot. Ötödik hipotézisem, hogy elvált szülők esetén a serdülők azt a szülőt, akivel a válást követően maradtak, korlátozóbbnak érzélik; tendenciaszerűen kimutatható a különbség, de szignifikánsan nem igazolódott. Hatodik hipotézisem szerint elvált szülők esetén nagyobb ambivalencia, távolítás, önleértékelés lesz jellemzőbb a serdülőnél, ez a hipotézis nem igazolódott. Hetedik hipotézisem szerint a lányok szignifikánsan jobb mentalizációra utaló eredményt fognak elérni a Reflektív funkció kérdőíven; ez részben igazolódott, a fiúkra tendenciaszerűen jellemzőbb a bizonytalan mentalizáció, míg a lányok érzelmi elárasztottságban szignifikánsan magasabb pontszámot értek el. Nyolcadik hipotézisem szerint a testvérek száma pozitív kapcsolatban áll a biztos mentalizációval, tehát minél több testvérrel rendelkezik valaki, annál kevésbé lesz rá jellemző a bizonytalan mentalizáció, ez a hipotézis azonban nem igazolódott.

Kulcsszavak: mentalizáció, serdülőkor, reflektív funkció, szülői bánásmód, kötődés

Cseh Rebecca (PTE Szentágothai János Szakkollégium)

A nem-szuicidális önsértés aktuális kérdései -elméleti összefoglaló

A nem-szuicidális önsértés (non-suicidal self-injury, NSSI) a saját test szándékos megsértését jelenti az öngyilkosság szándéka nélkül. A leggyakoribb formái közé tartozik a bőrfelület megsértése vagy megvágása, az égetés, a saját test ütése és a sebek gyógyulásának megakadályozása. A legveszélyeztetettebb csoportnak a serdülők számítanak, de az önsértés